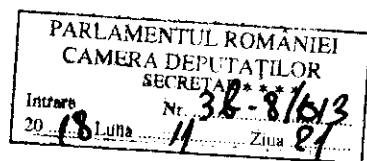

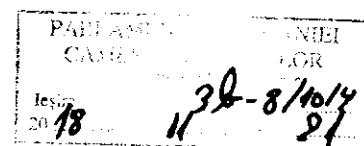

MINISTERUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Nr. 13833, 13834, 13835, 13836, 13837,
13838, 13839, 13840, 13841, 13843, 13734,
13735, 13799, / 0. NOV. 2018

Către: Domnul Cristian BUICAN
Secretar al Camerei Deputaților

Ref. la: Răspunsuri la întrebările formulate de deputați

Stimate domnule secretar,

Vă transmitem, alăturat, răspunsurile instituțiilor vizate cu privire la unele întrebări formulate de deputați, potrivit tabelului anexat.

Cu stimă,

pentru Viorel ILIE, Ministrul pentru Relația cu Parlamentul, semnează

Ștefania BÎRLIBESCU, Secretar de Stat

Nr.4007/LOV/ 144 2018

Nr.13836/M.R.P.

Data.16.11.2018.

STIMATE DOMNULE DEPUTAT,

Referitor la **întrebarea** dumneavoastră, având ca obiect "*Măsuri pentru creșterea natalității*", vă comunic următoarele:

În ultimele decenii, majoritatea țărilor europene s-au confruntat cu un fenomen demografic îngrijorător, având ca principale caracteristici reducerea natalității și îmbătrânirea populației. Cu o cauzalitate diferită de la țară la țară, în funcție de condițiile economico-sociale concrete, ținând cont de consecințele sale pe termen mediu și lung, acest fenomen demografic a fost abordat cu deosebită seriozitate de autoritățile naționale, mai ales în cadrul țărilor membre ale Uniunii Europene, care și-au elaborat, pe baza unor analize multidisciplinare complexe, propriile politici sociale în domeniul populației.

Și România a cunoscut în ultimele decenii modificări semnificative ale structurii populației. O componentă a acestor schimbări s-a datorat perioadei de tranziție demografică și a fost similară cu cea din țările dezvoltate. Componenta specifică României, cea care a avut și are în continuare cel mai mare impact negativ la nivel social și economic, s-a datorat deciziilor politice din perioada comunistă care au influențat puternic evoluția fenomenelor demografice, în special natalitatea. Tranziția demografică a devenit un proces tot mai complex, caracterizat de interdependența dintre variabilele demografice și variabilele socio-economice.

Referitor la întrebarea dumneavoastră, vă comunicăm că un Program național ținut pe stimularea natalității, cu plan de acțiuni concrete, nu a fost elaborat, însă facem precizarea că asupra variabilelor demografice acționează un complex de factori și, deci, o politică demografică care își propune să influențeze nivelul variabilelor demografice, trebuie să se adreseze unor aspecte variate ale vieții economico-sociale. Acelorași aspecte li se adresează permanent sau ocazional politici sectoriale, **astfel că politica demografică poate fi realizată prin politici sectoriale care să aibă permanent în vedere calitatea vieții populației, creșterea nivelului de trai.**

Conform datelor statistice puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică, prin programul TEMPO ON-LINE, se constată o scădere în anul 2017 a natalității în România prin descreșterea numărului de născuți vii de aproximativ 5,7%, de la 203.231 născuți vii în anul 2016, la 191.694 născuți vii în anul 2017.

În ceea ce privește numărul născuților vii în statele membre UE, datele statistice

DOMNULUI DEPUTAT STAMATIAN VASILE-FLORIN

EUROSTAT arată că în următoarele state membre UE în anul 2017 s-au înregistrat scăderi semnificative ale numărului de nașteri comparativ cu anul 2012: România, cu o scădere de 11.630 de născuți vii, Bulgaria, cu o scădere de 5.166 născuți vii, Italia, cu o scădere de 76.035 născuți vii, Spania, cu o scădere de 63.324 născuți vii, și Franța cu o scădere de 54.153 născuți de vii.

Numărul de născuți-vii State Membre UE	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Născuți-vii 2017 față de 2012
(EU 28)	5,230,626	5,081,671	5,137,147	5,107,668	5,148,166	5,058,585	-172,041
ROMÂNIA	201,104	188,599	198,740	201,995	200,009	189,474	-11,630
AUSTRIA	78,952	79,330	81,722	84,381	87,675	87,633	8,681
BULGARIA	69,121	66,578	67,585	65,950	64,984	63,955	-5,166
CEHIA	108,576	106,751	109,860	110,764	112,663	114,405	5,829
FRANȚA	821,844	812,343	819,328	799,671	784,325	767,691	-54,153
GERMANIA	673,544	682,069	714,927	737,575	792,141	785,000	111,456
ITALIA	534,186	514,308	502,596	485,780	473,438	458,151	-76,035
POLONIA	386,257	369,576	375,160	369,308	382,257	401,982	15,725
SPANIA	453,348	424,440	426,076	418,432	408,734	390,024	-63,324
UNGARIA	90,269	89,524	93,281	92,135	95,361	94,646	4,377

Potrivit datelor EUROSTAT din ultimii 5 ani, rata natalității în UE(28) este, de asemenea, în scădere, de la 10,4 în anul 2012 la 9,9 în anul 2017, în România fiind de 9,7 în anul 2017.

Rata natalității UE	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(EU 28)	10,4	10	10,1	10	10,1	9,9
ROMÂNIA	10	9,4	10	10,2	10,2	9,7
AUSTRIA	9,4	9,4	9,6	9,8	10	10
BULGARIA	9,5	9,2	9,4	9,2	9,1	9
CEHIA	10,3	10,2	10,4	10,5	10,7	10,8
FRANȚA	12,6	12,4	12,4	12	11,7	11,4
GERMANIA	8,4	8,5	8,8	9	9,6	9,5
ITALIA	9	8,5	8,3	8	7,8	7,6
POLONIA	10,1	9,7	9,9	9,7	10,1	10,6
SPANIA	9,7	9,1	9,2	9	8,8	8,4
UNGARIA	9,1	9	9,5	9,4	9,7	9,7

Sursa : EUROSTAT, 2012-2017

Așadar, scăderea natalității este un fenomen întâlnit nu numai în România, ci și la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, motivul care accentuează această scădere și care se adaugă fenomenului de îmbătrânire demografică fiind cel al mișcării migratorii a populației.

Acest fenomen al mișcării de migrare a populației care, la nivelul României a avut o creștere semnificativă până în anul 2017, atât în rândul persoanelor care au plecat temporar din țară, pe o perioadă de cel puțin 12 luni, cât și în rândul persoanelor care s-au mutat definitiv cu domiciliul în străinătate, acest fenomen fiind des întâlnit în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 19 și 46 ani, a afectat nu numai rata natalității, dar și sporul natural al populației.

Astfel, în anul 2017 față de anul 2014, potrivit datelor statistice puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică, prin programul TEMPO ON-LINE, s-a înregistrat o creștere de 26,8% a persoanelor plecate pentru cel puțin 12 luni în străinătate, iar în ceea ce privește plecarea definitivă a persoanelor în străinătate, cu stabilirea domiciliului în afara țării, creșterea în anul 2017 față de anul 2014 fiind de aproximativ 106%, conform datelor MAI - Direcția Generală de Pașapoarte.

În acest context, deși statisticile privind rata natalității nu numai la nivel național, dar și la nivel european sunt îngrijorătoare, politicile elaborate de Guvernul României se axează pe familiile cu copii, familia fiind o componentă importantă a societății, atât ca pondere, dar mai ales ca valoare socială.

Programele derulate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale pentru stimularea natalității și susținerea familiilor cu copii în România sunt următoarele:

1. Programul de acordare a alocației de stat pentru copii, derulat în baza *Legii nr.61/1993, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, program care se adresează tuturor copiilor până la împlinirea vârstei de 18 ani, precum și tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani și urmează fără întrerupere cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate potrivit legii, până la terminarea acestora. Pentru copiii cu dizabilități care sunt încadrați în grad de handicap, cuantumul alocației este majorat cu 100%. Cuantumul lunar ale alocației de stat pentru copii sunt următoarele:

- 0,168 ISR (84 lei) pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 2 ani și 18 ani, precum și pentru tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora;
- 0,4 ISR (200 lei) cu vârsta de până la 2 ani sau până la 18 ani, în cazul copilului cu dizabilitate.

2. Programul de acordare a alocației pentru susținerea familiei conform prevederilor *Legii nr.277/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare*. Această alocație se acordă în funcție de veniturile și bunurile familiei, dar și în funcție de numărul copiilor din familie. Stabilirea dreptului la alocația pentru susținerea familiei se realizează ținându-se seama de toate veniturile familiei, precum și de bunurile acesteia. Alocația pentru susținerea familiei stimulează creșterea gradului de educație a copiilor prin condiționarea acordării alocației de frecventarea cursurilor de învățământ de către copiii de vârstă școlară din familiile beneficiare; cuantumul alocației poate fi diminuat în raport de absențele școlare (pe baza situațiilor transmise de inspectoratele școlare teritoriale). În prezent, cuantumul alocației pentru susținerea familiei variază de 82 lei pentru familia cu un copil, la 428 lei pentru familia cu 4 sau mai mulți copii.

3. **Programul de acordare a alocației lunare de plasament.** Potrivit prevederilor *Legii nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, pentru fiecare copil față de care s-a stabilit măsura plasamentului la o familie, persoană, asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial al unui organism privat autorizat sau s-a instituit tutela, în condițiile legii, se acordă o alocație lunară de plasament. Astfel, pentru fiecare copil aflat în această situație, **cuantumul alocației lunare de plasament este de 600 lei.** Pentru copilul cu dizabilitate se acordă o alocație de plasament majorată cu 50%, respectiv 900 lei.

4. **Concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului (OUG nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului):** concediul și indemnizația lunară sunt acordate persoanelor care, în ultimii doi ani anteriori datei nașterii copilului, au realizat timp de cel puțin 12 luni venituri supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Codului Fiscal. Toate formele de angajare sunt luate în considerare la stabilirea dreptului la concediul și indemnizația pentru creșterea copilului, precum și toate categoriile de venituri, respectiv cele din activități salariale, veniturile din activități independente, precum și veniturile din activități agricole. De asemenea, conform prevederilor Codului Muncii (Legea nr. 53/2003) toate tipurile de contracte individuale de muncă (pe perioadă nedeterminată, contract de muncă cu timp parțial, contract de muncă pe perioadă determinată, etc.) sunt avute în vedere la stabilirea concediului de creșterea a copilului. Indemnizația pentru creșterea copilului reprezintă o compensație, asigurată din bugetul de stat, pentru părinții care decid să își întrerupă activitatea profesională și solicită concediul pentru creșterea copilului până la vârsta de 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu dizabilitate. Cuantumul minim al indemnizației pentru creșterea copilului a fost majorat la 1.250 lei/lunar. Cuantumul maxim al indemnizației pentru creșterea copilului a fost stabilit la 85% din media veniturilor nete realizate de către părinte, dar nu mai mult de 8.500 lei/lunar.

5. **Stimulentul lunar de inserție (OUG nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului):** Acest stimulent reprezintă o măsură de stimulare a părinților de reîntoarcere în activitate înainte de împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu handicap. Persoanele care sunt îndreptățite să beneficieze de indemnizația pentru creșterea copilului și care desfășoară activități profesionale și obțin venituri supuse impozitului, au dreptul la un stimulent lunar de inserție. Stimulentul lunar de inserție se acordă până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani, în cuantum de 650 lei, dacă părintele decide să își reia activitatea profesională cu 60 zile înainte de împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani.

6. **Concediul și indemnizația de acomodare** se acordă în conformitate cu art. 50 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Adoptatorul sau, opțional, oricare dintre soții familiei adoptatoare, care realizează venituri supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, din activități salariale și asimilate acestora sau, după caz, activități independente sau activități agricole, poate beneficia de un concediu de acomodare cu durata de maximum un an, care include și perioada încredințării copilului în vederea adopției, precum și de o indemnizație lunară. Quantumul indemnizației lunare este de 1.700 lei. Fondurile necesare plății indemnizației de acomodare, cheltuielile administrative, precum și cele de transmitere a drepturilor se asigură din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii și Justiției Sociale.

7. Un alt program care se adresează copiilor din familiile defavorizate a fost instituit prin **Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate**. Prin această lege a fost instituit **stimulentul educațional sub forma tichetelor sociale în scopul stimulării participării în învățământul preșcolar a copiilor din familii defavorizate și al creșterii accesului la educație a acestora**. Finanțarea acordării stimulentului educațional se face din bugetul de stat prin sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, alocate pentru bugetele locale cu această destinație. Aceste stimulente educaționale se acordă copiilor din familii defavorizate în condițiile în care sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele criterii:

- copilul este înscris într-o unitate de învățământ preșcolar, conform Legii educației naționale nr. 1/2011;
- venitul lunar pe membru de familie este de până la de două ori nivelul venitului minim garantat pentru o persoană singură, prevăzut de Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, respectiv 284 lei.

Valoarea nominală lunară minimă a stimulentului educațional este de **50 lei**, pentru fiecare copil înscris la grădiniță, beneficiar al stimulentului educațional.

8. **Indemnizațiile acordate persoanelor active în câmpul muncii care au copii cu dizabilități:**

- **concediu și indemnizație pentru creșterea copilului cu dizabilitate**, acordat părinților care au în îngrijire un copil cu dizabilitate cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani, în cuantum de **1.250 lei**;
- **indemnizații și ajutoare pentru creșterea copilului cu dizabilitate** (articolele 31 și 32 din OUG nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația pentru creșterea copilului, cu modificările și completările ulterioare). Acordate persoanelor care au în îngrijire copii cu dizabilitate cu vârsta

de până la 7 ani, sau persoanelor cu dizabilitate care devin părinți și au copii în îngrijire. Cuantumurile acestora variază între **188 lei și 563 lei**.

- **indemnizație acordată persoanelor care au în îngrijire un copil cu dizabilitate și care sunt active în câmpul muncii sau doresc să revină în activitate, având încheiat un contract de muncă cu timp parțial.** Acestea beneficiază de o indemnizație egală cu 50% din cuantumul minim al indemnizației (**625 lei**), suma care poate fi cumulată cu salariul persoanei.

9. Concediul paternal: Legea nr. 210/1999 privind concediul paternal. Acest concediu se acordă în scopul de a asigura participarea efectivă a tatălui la îngrijirea noului născut. Indemnizația pentru concediul paternal se plătește din fondul de salarii al unității și este egală cu salariul corespunzător perioadei respective. Tatăl copilului nou-născut are dreptul la concediul paternal doar dacă este asigurat în cadrul sistemului asigurărilor sociale de stat.

10. Măsuri de protecție a locului de muncă pentru persoanele care decid să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului: Conform prevederilor Codului Muncii (Legea nr. 53/2003) angajatul are dreptul de a solicita suspendarea contractului individual de muncă pentru a putea beneficia de concediul de maternitate și de creștere a copilului. Conform prevederilor OUG nr. 111/2010 concediul pentru creșterea a copilului se aprobă de angajator la solicitarea persoanei îndreptățite iar angajatorul are obligația de a aproba perioada concediului de comun acord cu angajatul. Legislația privind acordarea concediului pentru creșterea copilului prevede și alte măsuri de protecție a locului de muncă pentru persoanele care sunt îndreptățite la acest concediu. Aceste măsuri au în vedere următoarele:

- este interzis angajatorului să dispună încetarea raportului de muncă sau de serviciu în cazul salariatului care se află în concediul de maternitate (126 de zile de concediu de sarcină și lăuzie);
- este interzis angajatorilor să dispună încetarea raportului de muncă sau de serviciu în cazul salariatului care se află în concediul pentru creșterea copilului sau în plata stimulentului de inserție. Această interdicție se extinde cu 6 luni, după revenirea persoanei în activitate.
- la finalizarea concediului, lucrătorul are dreptul de a se întoarce la ultimul loc de muncă sau la un loc de muncă echivalent, având condiții de muncă echivalente, și de asemenea, de a beneficia de orice îmbunătățire a condițiilor de muncă la care ar fi avut dreptul pe perioada absenței.
- pe perioada în care persoana beneficiază de indemnizația pentru creșterea copilului, are calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate, fără plata contribuției de asigurări sociale de sănătate;
- perioada în care o persoană are dreptul la concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului constituie perioadă asimilată stagiului de cotizare în vederea stabilirii indemnizațiilor

de asigurări sociale de sănătate, a dreptului la pensie în sistemul public de pensii și a asigurărilor de șomaj și de stimulare a ocupării forței de muncă.

- perioada concediului pentru creșterea copilului constituie vechime în muncă și în serviciu, precum și în specialitate și se are în vedere la stabilirea drepturilor ce se acordă în raport cu acestea.

Pentru a stimula o familie să aibă mai mulți copii, măsurile financiare acordate sub forma prestațiilor familiale trebuie să fie completate de alte măsuri care să asigure familiei un nivel de trai adecvat creșterii, îngrijirii și educării copiilor. Aceste măsuri pot fi dezvoltate în domenii majore reprezentate de *sănătate* (pachet de servicii gratuite de asistență medicală pe perioada sarcinii, programe de susținere a familiilor cu probleme medicale), *educație* (grădinițe cu program prelungit, servicii tip after-school), *ocupare* (stimularea mobilității forței de muncă prin asigurarea de facilități de locuire în zonele cu potențial de dezvoltare economică, introducerea și stimularea formelor alternative de angajare în rândul tinerilor, precum munca la distanță și ocuparea parțială, program de lucru redus sau program de lucru flexibil pentru părinții cu copii), *politici de locuire* (accesul familiilor tinere la o locuință prin programe speciale de creditare, facilitarea accesului la o locuință pentru familiile cu copii care au venituri reduse), *politici fiscale* (diminuarea taxelor și impozitelor percepute familiilor care au mai mulți copii, încurajarea activității economice la nivelul micilor întreprinzători, asociații de familie, prin accesul la credite și fiscalitate redusă în primii 2-3 ani de activitate), *alte servicii sociale pentru îngrijirea copiilor* (tip creșe, servicii de bone, servicii de îngrijire pe timpul zilei a copilului).

În ceea ce privește politica familială, aceasta diferă de la o țară la alta atât în ceea ce privește dimensiunea ei, cât și în ceea ce privește obiectivele urmărite. Totuși, pot fi identificate anumite **obiective comune** care ar trebui să se regăsească în majoritatea politicilor familiale dezvoltate de majoritatea țărilor, și anume:

- **susținerea financiară a familiilor cu copii:** prestații familiale și alte facilități fiscale precum și suplimente la veniturile din muncă sau un venit minim garantat familiilor cu copii, în vederea reducerii sărăciei în familiile cu copii;
- **favorizarea concilierii vieții de familie cu viața profesională:** facilități pentru femeile care sunt active în câmpul muncii precum concediile de maternitate, concediile de creștere a copilului, serviciile publice de supraveghere a copilului pe timpul zilei și indemnizații pentru concedii parentale, stimulente pentru revenirea în activitate după nașterea copilului, măsuri pentru implicarea tatălui în activitățile legate de îngrijirea copilului ș.a.

Dificultățile cu care se confruntă femeile, mai ales mamele, în păstrarea locului de muncă după revenirea din concediul de creștere a copilului, stereotipurile prin care se perpetuează ideea că doar femeile sunt responsabile de îngrijirea copilului, sunt aspecte care agravează inegalitatea

între femei și bărbați. Așadar, măsurile de reconciliere a vieții de familie cu cea profesională reprezintă un aspect important care trebuie avut în vedere în elaborarea politicilor de stimulare a natalității.

În acest context, Ministerul Muncii și Justiției Sociale susține necesitatea stabilirii unor măsuri adecvate de stimulare a natalității și de conciliere a vieții profesionale cu responsabilitățile de îngrijire, de repartizare echilibrată a responsabilităților de îngrijire a copiilor în cadrul familiei, care să vină în întâmpinarea actualelor probleme cu care se confruntă părinții care sunt activi în câmpul muncii și care au copii în îngrijire, având în vedere și măsurile asumate prin Programul de Guvernare pentru perioada 2018-2020, la *Capitolul Politici Publice în Domeniul Muncii și Justiției Sociale*:

- promovarea unor mecanisme de sprijin a părinților și de asigurare a unui echilibru între viața de familie și cea profesională, implementare 2018-2020.
- încurajarea încheierii de contracte de muncă cu timp flexibil și a telemuncii pentru părinți (munca la distanță).

De asemenea, conform Programului de Guvernare 2018-2020, Guvernul propune pentru sprijinul copiilor și a familiilor din care provin, următoarele: investirea în copilăria timpurie, îngrijirea sănătății, educație de calitate, precum și în îngrijirea bazată pe serviciile din comunitate și serviciile de reabilitare; sprijinirea familiilor și persoanelor care îngrijesc copii, astfel încât să se asigure condițiile de bază necesare acestora și stabilitatea familiei.

Față de măsurile implementate la nivel național, ținem să facem precizarea că *Legea administrației publice nr.215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare* reglementează, de asemenea, ca atribuție a consiliului local, aprobarea strategiilor privind dezvoltarea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, strategii ce pot fi aplicabile doar prin prisma unor măsuri ce pot fi concretizate prin impulsivitatea familiilor tinere în vederea stimulării natalității sau a altor măsuri de sprijin, ținând cont întotdeauna de particularitățile specifice regiunii.

De asemenea, *Legea nr.292/2010 privind sistemul național de asistență socială, cu modificările și completările ulterioare*, oferă posibilitatea autorităților administrației publice locale de a stabili în bani sau în natură măsuri complementare celor stabilite de autoritatea administrației publice centrale, cu susținerea acestora din bugetele locale.

În acest context, este nevoie și de sprijinul autorităților administrației publice locale care, prin hotărâri ale consiliilor locale, pot aproba din bugetul local măsuri financiare care să reprezinte măsuri de stimulare financiară destinate asigurării unui standard minim de viață, susținerii familiei și copilului, în susținerea persoanelor și familiilor vulnerabile din comunitate. Aceste măsuri se vor baza pe completarea măsurilor de protecție socială cu o gamă largă de

măsuri și servicii din domeniul economic, educațional, de sănătate, cultural, cu accent pe toate nevoile beneficiarului și acordate integrat, pentru asigurarea întregului potențial de funcționare a persoanei ca membru deplin al familiei, comunității și societății.

Cu deosebită considerație,

LIA-OLGUȚA MASILESCU

MINISTRUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE